

Genetik Mühendisliğin Çiftçiler ve Tarım Üzerindeki Etkileri

Genetik mühendisliği konulu tartışmalar sırasında alışılmadık ama son derece yüreklendirici bir olgu dikkatimizi çekti. Söyleceklerini genellikle eveleyip gevelemekle tanınan bilim adamı ve aktivistlerin, sözcük dağarcıklarını “genetik emperyalizm” ve “biyo-serflik” gibi ifadeler ekleyerek zenginleştirmiş olduklarını gördük.

Aslında çok daha radikal bir dil kullanmak için bile yeterli nedenin bulunduğunu düşündüğümüzden dolayı bu gelişmeyi memnunlukla karşılıyor ve bu terminolojinin oldukça uygun olduğuna inanıyoruz. Dahası, mevcut durum emperyalizm ve serflikin ne anlama geldiği konusunda ilk elden deneyim sahibi olan çiftçileri de besbelli ilgilendiriyor.

Dünya nüfusunun büyük kısmı yaşamını sürdürüebilmek için halen küçük ölçekli çiftçiliğe bel bağlamış durumda. Nüfusun sözü edilen bölümüyle kastedilen, yüzyıllardır emperyalizm ve feodalizm tarafından harap edilip yağmalanmış olduğu için bugün iki yakalarını zar zor bir araya getirebilen Üçüncü Dünya’nın çiftçi aileleri. Ne yazık ki, biyoteknolojinin yol açması beklenen emperyalist ve feodal sömürünün gitgide yoğunluk kazanmasından en fazla yine aynı kişiler zarar görecektir.

Bu nedenle, genetik mühendisliğini Üçüncü Dünya çiftçilerinin bakış açısından dikkatle büyüteç altına yatırmak son derece haklı bir karar olacaktır.

Biyoteknolojinin ilaç alanında olduğu kadar tarımda da başka uygulamaları olduğu halde, çiftçileri en çok tohum işinde yakın zamanda yaşanan gelişmeler tehdit ediyor. Bu yüzden, ilk olarak kurumsal dünyanın ve özellikle tohum sektörünün bu işten ne kazanıp ne kaybedebileceğini ele almalıyız.

1) Biyoteknoloji Ticareti: Devlerin Masalı

Genetik mühendisliği ürünü olan tarım ürünlerine ilişkin ticari faaliyetler, canlılar ya da yaşamdan çok ölümü getiren sözde “canlılar bilimiyle” iç içe geçmiş durumda. Onlarca yıl süren şirket birleşme ve el değiştirmelerinin ardından, en büyük beş “Gen Devi” (Astra-Zeneca, DuPont, Monsanto, Novartis ve Aventis) stratejik tekellerini kurdular ve tohum, tarım kimyasalları, ecza ürünleri ve ilgili diğer pazarlarda kendilerine egemen bir konum sağladılar. Bu şirketler dünya çapındaki böcek ilacı pazarının yaklaşık üçte ikisine, ticari tohum pazarının neredeyse dörtte birine ve transgenik tohum pazarının hemen hemen yüzde yüzüne sahipler.1

Genetik olarak ürettiği tohumlar 1998 yılında ABD’de transgenik ekin alanlarının toplam yüzde 88’ini oluşturan Monsanto, bu oligopolün en göze çarpan örneklerinden biri.2

Söz konusu şirket, etki sahibi ticari bir imparatorluk inşa etmek amacıyla 1990’ların ikinci yarısında biyoteknoloji ticaretinin yükselişine önemli ölçüde bel bağladı. Monsanto 1998 yılında dünyanın en büyük on tohum firmasından ikisi olan DeKalb Plant Genetics ve Cargill’in uluslararası tohum alanındaki faaliyetini ele geçirerek bünyesine kattı. Monsanto aynı yıl dünyanın en büyük pamuk tohumu şirketi ve aynı zamanda “Terminatör” teknolojisi patenti ve Plant Breeding International of Cambridge UK’in sahibi olan Delta & Pine Land’i de aldı. Monsanto böylelikle sekiz haftalık bir süre içinde kendini birdenbire dünyanın en büyük ikinci tohum şirketi haline getirmeyi başardı.3

1998 yılının Haziran ayında Monsanto’nun American Home Product şirketiyle gerçekleştirdiği 33 milyar dolarlık birleşme sonucunda, şirketin sözde “canlılar bilimi” endüstrisindeki tekeli de sağlamlaşmış oldu. Monsanto/AHP dünyanın en büyük tarım kimyasalları şirketi, en büyük ikinci tohum şirketi, en büyük dördüncü ezcacılık ürünleri şirketi ve en büyük beş veterinerlik şirketinden biri haline gelmiş oldu. Monsanto artık ABD pamuk tohumu pazarının yaklaşık yüzde 90’ını, soya fasulyesi pazarının üçte birini ve mısır tohumu pazarının yüzde 15’ini elinde tutuyordu.4

Diğer şirketlerle yaptığı işbirliği anlaşmaları sayesinde Monsanto bugün de kontrolünü kendi ticari imparatorluğunun sınırlarının çok ötesine taşımaya çalışıyor. Örneğin, merkezi Kaliforniya’da bulunan ve dünya genelindeki meyve ve sebze tohumu piyasasının yaklaşık yüzde 19’unu ve ABD sebze piyasasının yüzde 40’ünü elinde tutan Seminis Vegetable Seeds şirketini, Roundup Ready marul ve domateslerini geliştirmeye ikna etti.5

Transgenik ürünlerin şiddetle yayılması hemen hemen Kuzey Amerika ile sınırlı durumda. Küresel transgenik tarım alanlarının yüzde 99'u Arjantin'le birlikte ABD ve Kanada'da bulunuyor. Bu üç ülkedeki soya fasulyesi, mısır ve kanola gibi başlıca emtiaları içeren tarım alanlarının yarısından fazlasında transgenik tarım yapılıyor. Genetik olarak üretilmiş ürünlerin ekildiği toplam alan geçtiğimiz son dört mevsimde yirmiden fazlaya katlandı; diğer bir deyişle, 1996'da 2 milyon hektar genişliğinde olan alan 1999 yılında yaklaşık 40 milyon hektara çıktı.⁶

Genetik mühendisliğindeki yeni gelişmeler için daha da tekelleşmesine yol açacak. Biyomühendislik ürünü olan ikinci bir tohum dalgası, VA Vitaminiyle güçlendirilmiş pirinç gibi daha "randıman" içeren özelliklere odaklanacak. Sözde "işlevsel gıdalar" ve "nutrasötiklerin" geliştirilmesiyle birlikte, besin maddeleriyle farmasötik müstahzarları birbirinden ayıran çizgiler gitgide daha belirsiz hale geliyor. Bu gelişmelerin biyoteknoloji şirketlerini, besin zincirinin tamamının yanı sıra eczacılık ürünleri pazarını da kapsayan birkaç dev şirketin kontrolüne sokan multimilyar dolarlık birçok birleşmeyi daha beraberinde getirmesi bekleniyor.

Devasa bir pazar potansiyeli mevcut. Uluslararası Tohum Federasyonu genetik olarak üretilmiş tohuma yönelik dünya pazarının 2000 yılında 2 milyar dolara ulaşacağını tahmin etti; 2010 yılı gelip çattığındaysa pazarın 20 milyar dolarlık bir boyuta ulaşmasını bekliyor.⁷

Böcek ilaçları ve eczacılık işinin yüzde 20 ile 30 arasındaki bol keseden kâr marjlarına oranla, tohum şirketleri geleneksel olarak yüzde 15'in altında olan, nispeten düşük bir kâr marjıyla çalışıyorlardı.⁸ Bununla birlikte, tekelleşmenin gitgide artması ve genetik olarak üretilmiş tohumların geliştirilmesi nedeniyle tohum işi de en sonunda büyük paralar kazandırır hale geldi. Başlı çeken on firmanın satışları sadece iki yıl içinde yüzde 25'lik bir artış gösterdi.⁹ ABD'de 1987 ile 1997 arasında, çiftçilerin tohum, suni gübre ve tarım kimyasalı maliyeti yüzde 86 oranında yukarı fırladı.¹⁰

2. "Biyo-Serflik" ya da Feodalizmin Diğer Adı

Üçüncü Dünya'nın büyük kısmında olduğu gibi, Filipinler'deki çiftçiler de halen sefil bir feodalizm ve yarı feodal bir sömürüye maruz durumdadır. Topraklar bir avuç toprak sahibi aileye ait ve çiftçilerin çoğunun ya kendine ait toprağı yok ya da ailelerini geçindirmeye yetecek miktarda toprağına sahip değiller. Küçük çiftçiler toprak sahibi seçkinlere bağımlı olmanın dışında bir de, yarı feodal kırsal ekonomi içindeki tekellerden çıkar sağlayan tefeci ve bezirgan gibi birtakım şüpheli entrikacıların insafına kalmış haldeler.

Küçük köylülere feodalizmin en önemli iki özelliğini sorduğunuzda hiç kuşkusuz toprak sahibi olamamak ve tekellere bağımlı olmayı sayarlar. Köylüler onlarca yıldan bu yana kendi salahiyyet ve özgürlükleri üzerindeki bu tür kısıtlamalara karşı cesurca mücadele ettiler. Bununla birlikte, topraksızlık ve toprak ağaları, tefeciler, işadamları ve çokuluslu büyük şirketlerin, tekeli kontrolleri altında tutmaları şeklindeki sorunlar "Yeşil Devrim"den bu yana daha da kötüleşti. Günümüz "Gen Devrimi" de aynı şeye yol açıyor.

Biyoteknoloji alanındaki birçok gelişme çiftçileri tohum ve diğer çiftçilik ürünlerine bağımlı kılmayı açıkça hedefliyor. İleri teknoloji ürünü tescilli tohumların ilk kuşağı, yabani otları ortadan kaldırmaya yönelik herbisitlere karşı toleranslı ve böceklerle karşı direnç odaklıydı. Bu da çiftçileri bir "Yeşil Devrim" teknolojisinden bile daha zorlayıcı bir "anlaşma paketine" mahkum etti. Bu durumda çiftçilerin, tescilli böcek ilaçlarını yine tohumları satın aldıkları üreticiden almaktan başka şansları yok.

"Terminatör" teknolojisi yaratılan bağımlılığı bir adım daha ileri taşıyor. "Terminatör" tohumlar çimlenme yeteneklerini kaybedecek şekilde üretilir ve buna bağılı olarak çiftçilerin, tohumları daha sonra yeniden ekmek üzere saklamaları engellenmiş olur ve her ekim döneminde yeni baştan tohum almak zorunda kalırlar. "Gen Devleri" ürettikleri "Traitor" ve "Junkie" tohumları sayesinde çiftçileri bu iğrenç ürünlerine mecbur bırakmayı amaçlıyorlar. Bu tohumlar şirketlerin tescilli kimyasal pisliklerinin sürekli uygulamalarına fiziksel olarak bağımlıdır.

ABD'nin baskısına maruz kalan yeni bilimsel gelişmeler çiftçilerin özgürlüğüne başka cephelerde de saldırılar yöneltmesiyle tamamlanmış oldu. Örneğin, 1991 tarihli Yeni Bitki Türlerinin Korunmasına Yönelik Uluslararası Birlik Yasası (UPOV) kurumsal bitki yetiştiricilerinin haklarını çiftçi hakları aleyhine önemli ölçüde güçlendiriyor.

Genetiği değiştirilmiş tohumlar, çiftlikte elde edilip saklanan tohumlara bağılı olan ve dünyanın yiyeceğinin yaklaşık yüzde 20'nin üreten 1.4 milyar insanın geçim yolunu ciddi ölçüde tehdit ediyor. çiftçilerin bağımlılığını adeta uç noktaya kadar zorlanıyor. “Yeşil Devrim” felaketinin ardından çiftçilere bırakılan bir miktar özgürlük de “Gen Devleri” tarafından ellerinden alınacak. Devlerin tekeli konumu herhangi bir kaçış yolunun kalmamasını garanti edecek. Yetiştirdikleri ürünler pahalı kimyasal maddelerin çengeline takılan çiftçiler, kendi özgürlükleri ve ailelerinin hayatta kalması pahasına kredi müptelası haline getirilecekler.

Dahası, genetik olarak üretilen gıda maddeleri üzerinde devam eden araştırmalar çiftçilerin değil şirketlerin ihtiyaçlarına yönelik. Transgenik ürünler esasen sınıai monokültürler sistemi içinde kullanılmak üzere tasarlanmıştır ve bundan dolayı çevrenin daha da bozulmasına ve süper zararlıların ortaya çıkmasına katkıda bulunurlar. Şirketler işin kaymağını yerken, küçük çiftçiler bu tür yan etkilere maruz kalacaklar.

Zaten AB ve ABD kaynaklı yüksek sübvansiyonlu ithal gıda maddeleriyle rekabetin baskısı altında ezilen Üçüncü Dünya'nın yoksul köylüleri, şirketlerin tarımsal faaliyetlerine yer açmak için topraklarından da sürülecekler. Topraksızlık ve yoksulluk kaçınılmaz olarak artacak.

3 “Genetik Emperyalizm” “Jenerik Emperyalizm” den Başka Bir Şey Değil

ABD'nin transgenik tohum işindeki üstünlüğü korkutucu. ABD dış politikasının bakış açısına göre, genetiği değiştirilmiş tohumlar, ABD'nin küresel ekonomik ve siyasi etki alanını ciddi oranda genişletmesini sağlayacağından, geleneksel tohumlarla karşılaştırıldığında çok önemli bir avantaj sağlıyor. Clinton yönetimi ABD sağlık ve güvenlik mevzuatını göz ardı ederek, tarımda genetik mühendisliği şiddetle desteklemiştir.¹¹

Gıda maddeleri uzun süredir ABD'nin dış politikasının elindeki siyasi bir araç durumunda. Bundan yirmi beş yıl önce ABD Tarım Bakanı Earl Butz, 1974 yılında Roma'da düzenlenen Dünya Gıda Konferansı sırasında gıdanın aslında bir silah olduğunu söylemiş ve gıdayı “pazarlık sandıklarındaki en önemli araçlardan biri” olarak tanımlamıştı. 1957 yılına dönüp bakarsak, ABD Başkan Yardımcısı Hubert Humphrey Amerikan halkına “insanların size güvenip dayanmalarının, size bağımlı olmalarının ve bu şekilde sizinle işbirliği yapmalarının yolunu arıyorsanız, onları gıdaya bağımlı hale getirmek bana kalırsa mükemmel bir yöntem,” demiştir.¹²

Biyoteknoloji ABD için gerçekten de dünya ekonomisi ve politikasındaki egemenliğini güçlendirip genişletmeye yarayan bir silah. Dolayısıyla hiç kimse Amerika'nın bu teknolojinin güvenilirliği konusunda sağlam gerekçelere dayanan herhangi bir kuşku üzerinde tartışmaya bu kadar inatla karşı çıkmasına şaşırılmamalı.

Amerika'nın biyogüvenlik protokolü görüşmeleri sırasındaki tutumunu ele alın. ABD, Biyolojik çeşitlilik Anlaşmasını onaylama zahmetinde bulunmadığı için, oy verme hakkı da yoktu. Yine de 1999'daki Cartagena Biyogüvenlik Protokolü görüşmelerini baltalamayı başardı çünkü Dışişleri Bakan Yardımcısı Rafe Pomerance'nin deyişiyle, “hiç kimsenin Amerika Birleşik Devletleri'nde yılda 68 milyar dolarlık bir endüstriye zarar verebilecek bir şey yapmasına izin vermeye niyetleri yoktu.”¹³

ABD'nin Okyanuslar, Uluslararası ve Bilimsel İşlerden Sorumlu Bakan Yardımcısı David Sandoval, nihayet geçen Ocak ayında Montreal'de imzalanan biyogüvenlik protokolü hakkında coşkuyla şunları yazıyor: “Protokolün önsözü ‘tasarruflar hükmü’ diye adlandırılan ve anlaşmanın Dünya Ticaret Örgütü'nün (WTO) ve diğer uluslararası anlaşmaların kurallarına uymakla yükümlü olan hükümetlerin hak ve yükümlülüklerini tamamen muhafaza ettiğini açıkça ortaya seren son derece önemli bir koşulu içermektedir. (...) Diğer bir deyişle, ABD ihracatçıları WTO kapsamındaki haksız rekabet uygulamalarıyla mücadele etme hakkına halen sahip bulunmaktadırlar.”¹⁴

Genetiği değiştirilmiş organizmaları (GDO'lar) içeren ticari faaliyetler cephesinde durum, yaşanan şaşırtıcı gelişmeler ve ABD hükümetinin tam desteğine rağmen tam da istendiği gibi değildir. Yatırımcılar geçen sene tarımsal biyoteknoloji firmalarının hisse fiyatını aşağı çektiler. Wall Street Journal 7 Ocak 2000 tarihinde şöyle yazdı: “Tüm dünyaya yayılan genetiği değiştirilmiş besinler konusundaki anlaşmazlığa ve tarımsal biyoteknoloji şirketlerinin hisse senetlerindeki düşüşe bakılırsa, bu şirketleri uzun vadede bile iyi birer yatırım olarak görmek zor.”¹⁵

“Gen Devleri” çareyi, endüstrinin bir kez daha önemli ölçüde yeniden yapılanmasına yol açan olağandışı önlemler almakta buldular. Novartis ve AstraZeneca birleşerek, tohum ve tarım kimyasalları bölümlerini Syngenta adlı yeni bir yan kuruluşa devrettiler. Monsanto geçen Aralık ayında Pharmacia & Upjohn ile birleşme planlarını kamuoyuna duyurdu.16 DuPont ise piyasaya, biyoteknoloji bölümünün izinden gidecek yeni bir hisse senedi sürmeyi düşünmekle birlikte, bu yeni sürümü 2000 yılı başlarına ertelemeye karar verdi.17

Birçok gözlemci bu büyük ve ani değişikliği, biyoteknoloji şirketlerinin halkla ilişkiler savaşını kaybetmeleri anlamına geldiği şeklinde yorumluyor. Fakat bu, gerçeğin yalnızca bir kısmı. Yakın zamanda gerçekleşen bu yeni gelişmeleri kapsamlı ve eksiksiz olarak inceleyebilmek için, “genetik emperyalizmin” her şeyden önce emperyalizm olduğunu unutmamalıyız. Buna bağlı olarak, genetik emperyalizm de aynı kusurlardan muzdarip: İtici gücünü, aşırı üretimin yarattığı küresel krizden alıyor ve emperyalist güçler arasında kıyasıya bir rekabeti teşvik ediyor.

Her ne kadar tiksindirici olsa da, dünyamızda yaşanan gıda krizi, tarımsal ürünlerde üretim fazlasıyla nitelendiriliyor. Bu korkutucu gözlem yine de şaşırtıcı sayılmaz. Küresel kapitalizm 18. yüzyılın ikinci yarısından beri bütün ekonomik sektörlerde konjonktürel krizlerle karşılaştı.

Küresel kriz 1980’li yıllarda derinleştiği sırada, gitgide artan rekabet ve tarımsal ürünlerdeki üretim fazlası, ABD ve Avrupa Birliği arasında şiddetini artıran ticari ihtilaflara neden oluyordu. Ayrıca, tarım sektörlerini desteklemeye yönelik sübvansiyonlu programların yüksek maliyeti sanayileşmiş ülkelerin bütçeleri üzerinde ağır bir yük haline geldi. Her ikisi de köşeye sıkışan ABD ve AB, GATT (Genel Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Anlaşması) kapsamında gerçekleştirilen Uruguay Raundu görüşmeleri sırasında, Tarım Anlaşması (AoA) ve Dünya Ticaret Örgütü (WTO) ile sonuçlanan geçici bir ittifak oluşturdular.

Tarım Anlaşması’nın, gerek AB gerekse ABD’nin kronik aşırı üretim sorununu, korumacı ticaret engellerinin çoğunu olduğu gibi korurken diğer yandan pazarlarını genişletmek suretiyle çözeceği varsayılmıştı. AB ve ABD’nin tarım sektörleri gerçekten de geçici bir rahatlama yaşadılar çünkü Üçüncü Dünya ülkelerindeki tarımsal faaliyetler Kuzey’den gelen sübvansiyonlu ithal ürünler nedeniyle boğuldu.

Tahmin edileceği gibi, Tarım Anlaşması tarım ürünlerindeki üretim fazlası sorununa kalıcı bir çözüm getirmiyordu. Aksine, gitgide şiddetlenerek 1997’de Asya kaplanlarını kasıp kavuran kriz yüzünden küresel gıda piyasası 1998 ve 99 yıllarında küçüldü. Küresel talep azaldığı halde dünya üretiminin ısrarlı bir şekilde artması, tarım ürünü fiyatlarının feci sayılabilecek düzeylere düşmesine ve Amerikalı birçok çiftçinin işlerinin bozulmasına yol açtı.18 ABD Tarım Bakanlığı’nın durumun yakın gelecekte değişeceği yönünde pek fazla umudu yok. Buğday, mısır ve soya fasulyesi fiyatları, bu ürünlerdeki ihtiyaç fazlasına rağmen düşük düzeyde kalmayı sürdürecektir.19

Halkları bütünüyle açlığa terk etmeye aldırmayan bir ülkeden başka bir şey olmayan ABD o kadar ümitsiz durumda ki, besin maddelerini İran, Libya ve Sudan’a yönelik tek taraflı ambargolarından muaf tutmak zorunda kaldı. Buna ek olarak, Üçüncü Dünya’ya yönelik “yardım paketi” kisvesi altındaki damping uygulamalarını da hızlandırmak zorunda kalacak çünkü ABD Tarım Bakanı Glickman’ın ifade ettiği gibi, “Burada tarım ürünlerinde bolluk yaşıyoruz ve tek başımıza tüketebileğimize çok daha fazla yiyeceğe sahibiz... Aslında elimizdeki miktar, çiftçilerimizin yurt dışındaki müşterilere geleneksel yöntemlerle satabileceğinden bile fazla.”20

Bu bağlamda, ABD’nin genetiği değiştirilmiş besinleri dünyanın geri kalanının boğazından aşağı tıkmaya neden bu kadar hevesli olduğunu anlamak hiç de zor değil. Kendi tarım sanayiinin hayatta kalmasını sağlamak için tek yapması gereken, genetik mühendisliği alanındaki lider konumundan çıkar sağlamaktır.

ABD’nin önündeki en büyük engel, Avrupa’nın genetiği değiştirilmiş ürünleri kabul etme konusundaki isteksizliği. Maliye Bakan Yardımcısı Stuart Eizenstat bu durumu “karşı karşıya kaldığımız tek ve en büyük tehdit” olarak nitelendirmişti.21 Gerçekten de, Avrupa kamuoyunun GDO’lara karşı gösterdiği direnç, ABD ile AB arasında süregelen ticari savaşta rol oynayan en önemli etmen.

Avrupa halkının haklı ve samimi endişelerinin göz ardı edilmemesi gerekirken birlikte, Avrupa’daki hükümetler GDO sorunundan, en büyük emperyalist bloklar arasındaki rekabette kullanılacak yeni bir silah olarak yararlanıyor olabilirler. Örneğin, AB biyogüvenlik protokolüne ilişkin görüşmeler sırasında çok açık bir tavırla tamamen kendi

gündemini gerçekleştirmeye çalışıyordu ve ABD, Kanada, Avustralya, Arjantin, Şili ve Uruguay'dan oluşan GDO yanlısı Miami Grubu'nun manipülasyonuna karşı koyan Üçüncü Dünya ülkelerine son derece gönülsüz bir destek vermekten başka bir şey yapmadı.²²

Avrupa'da GDO'lara yönelik muhalefetin, genel kamuoyunda olduğu kadar iş dünyasında da aynı yoğunluğu taşıması önem taşıyor. Örneğin, Avrupa'nın en büyük bankası olan Deutsche Bank geçen sene büyük kurumsal yatırımcılarına, tarımsal biyoteknoloji şirketlerini bırakmaları yönünde tavsiyede bulunan iki etkili rapor yayınladı. Deutsche Bank'a göre, "öyle görünüyor ki, gıda şirketleri, perakendeciler, tahıl işleyen şirketler ve hükümetler, tohum üreticilerine GDO'lara henüz hazır olmadığımızı gösteren bir işaret göndermektedir."²³

Bu ifade Avrupa'daki ticari çevrelerin, GDO'ların tarım ve insan sağlığı üzerindeki etkileri gibi daha temel sorunlardan çok, ABD'nin biyoteknolojideki liderliğinden rahatsız olduklarını ileri sürüyor. Aslında Avrupa, kendi sanayisi biyoteknoloji ürünlerini dünyanın geri kalan kısmına salıvermeye hazır oluncaya dek zaman kazanmaya çalışıyorsa, bu kimseyi şaşırtmamalı. En büyük beş "Gen Devi"nin Avrupalı olduğunu aklınızdan çıkarmayın.

Avrupa ABD'nin GDO hamlesine karşı koymaya devam ederken, Üçüncü Dünya ülkeleri ana hedef haline gelmiş durumda. Delta & Pine Land Şirketi, sahip olduğu "Terminatör" teknolojisinin, patent yasaları zayıf olan veya hiç bulunmayan güney ülkelerini hedef aldığını açıkça itiraf ediyor. Aynı şeyi, "Terminatör" ün patent ortaklarından olan ABD Tarım Bakanlığı da söylüyor. ABD Tarım Bakanlığı sözcüsü Willard Phelps bu teknolojinin amacının "ABD'de yerleşik tohum firmalarının sahip olduğu ticari mülkiyet haklarının değerini artırmak ve İkinci ve Üçüncü Dünya ülkelerinde yeni pazarlar açmak" olduğunu ifşa etti.²⁴

Tohum endüstrisinin devleri Güney'deki başlıca tohum piyasalarında stratejik şirket alımları gerçekleştiriyorlar. Örneğin, Kuzey Amerika pamuk tohumu pazarının tahminen yüzde 71'ini elinde tutan Delta & Pine Asya'da hızla genişliyor.²⁵ "Gen devleri" diğer ülkelerde de yerel toprak sahipleri ve yabancı firmalar lehine çalışan yerli acentelerle stratejik anlaşmalar yapıyorlar. Cargill'in Filipinler'deki Ayala konsorsiyumuyla yaptığı ittifak buna iyi bir örnek. GDO'lar Üçüncü Dünya ülkelerinin çoğuna "saha tetkikleri" kisvesi altında ve genellikle hükümetler ve uluslararası tarım araştırma kurumlarıyla suç ortaklığı yapmak suretiyle etkili bir şekilde çoktan girdiler bile.

Biyoteknoloji şirketleri en zayıf noktaya hedef alıyorlar: Üçüncü Dünya'daki küçük ve topraksız köylüleri. Hiç kuşkusuz, "biyo-serflik" ve "genetik emperyalizmin" etkileri onlara oldukça aşına gelecek çünkü söz konusu etkiler emperyalist ve feodal sömürünün cephaneliğindeki yeni bir silahtan başka bir şey değil.

4) Emperyalizm ve Feodalizme Karşı Geniş Birlik Oluşturmak

Tarımsal biyoteknoloji endüstrisinin, dünyayı beslemek için onların ürünlerine ihtiyaç duyulduğu şeklindeki iddiaları en az yetiştirdikleri ürünler kadar mide bulandırıcı. Dünyada bugün nüfusu oluşturan her bir kişi başına gerekenden çok daha fazla yiyecek üretiliyor. Yine de yaklaşık 800 milyon insanın yeterli yiyeceği hâlâ yok.²⁶

Açlığın gerçek nedenleri yoksulluk, eşitsizlik ve gıda ve toprak elde etme sorunu. çok sayıda insan mevcut besin maddelerini alamayacak kadar yoksul ya da bu maddeleri kendileri yetiştirmek için gerekli toprağa sahip değil. Fidel Castro 1996'da Roma'da yapılan Dünya Gıda Zirvesi sırasında şöyle demişti: "Açlık, bu dünyadaki zenginlik ve haksızlıkların adaletsiz dağılımının yavrusudur. Dünyada bu kadar çok kişinin ölmesine neden olan, kapitalizm ve yeni liberalizmdir."²⁷

Küba, kendi "Yeşil Devrim" teknolojisi deneyiminden hatırı sayılır dersleri bizzat çıkardı. 1990'lı yıllar boyunca, büyük çiftlikleri parsellere ayırıp, küçük çiftçilere teşvik sağlayıp, organik çiftçilik uygulamalarını özendirmek suretiyle tarımını yeniden yapılandırdı.²⁸ Küba'nın tarımsal biyoteknoloji alanındaki araştırmaları da bir hayli ileri olmakla birlikte, yalnızca insanların esenliği için kullanılmakta ve halkın tüketimine yönelik bir uygulama söz konusu değil.²⁹ Küba deneyimi bize, emperyalizmi şiddetle reddedip sosyalizmi benimseyen bir toplumda çiftçilerin feodalizm ve emperyalizmin zincirlerinden kurtulmasının ve bilgi ve becerilerini halkın hizmetine sunmasının mümkün olabileceğini öğretiyor.

Bundan dolayı, burada Filipinler'de bulunan bizler, insanların çıkarı için ulusal ve demokratik bir mücadele veriyoruz.

Gerçek bir toprak reformu mücadelemizin ana içeriğini oluşturuyor çünkü böyle bir reform halkımızın büyük bölümünü oluşturan çiftçilerin acil ihtiyaçlarını karşılayacak. Aynı zamanda köylüler de işçi sınıfıyla aralarındaki temel ittifak yoluyla ulusal sanayileşme için mücadele veriyorlar. Tarım ve sanayinin karşılıklı etkileşimi bu koşullar altında gerçek bir gelişmeyi sağlayabilir.

çok sayıda kişi şu anda tarımsal biyoteknolojinin tehlikelerine karşı çeşitli nedenlerle ayaklanmış durumda. Deneysel transgenik ürünler bazı Asya ülkelerinde olduğu gibi Avrupa'da da kökünden söküldü. "Gen Devlerinin" ofisleri öfkeli çiftçi ve çevreciler tarafından baskına uğradı. çiftlikte elde edilip muhafaza edilen tohumları savunmaya yönelik girişimler tüm dünyada başlatıldı ve elde edilen deneyimler İnternet aracılığıyla paylaşıldı. İlerleyen aylarda çokuluslu Tarım Kimyasalları Şirketlerine Karşı Uluslararası İttifak gerçekleştirilecek.

Geçtiğimiz Aralık ayında Seattle'da toplanan Uluslararası Halk Kongresi, halkların emperyalizm karşıtı ve demokratik mücadelelerini ileriye taşıma kararıyla sonuçlandı ve kongrede ayrıca, insanların GDO içermeyen güvenli gıda tüketme hakları konusuna özellikle önem verildiği vurgulandı.

Halkların Uluslararası Mücadele Ligi (ILPS), Aralık 16 ve 17 tarihlerinde Almanya'da kurulacak. ILPS, işçilerin ve ezilen insanların emperyalizm karşıtı demokratik mücadelelerini destekleyen bütün kuruluşları birleştirmeyi amaçlıyor. ILPS ele aldığı en başta gelen konulardan biri olarak, insanların genetik yapısıyla oynanmamış sağlıklı gıda tüketme hakkına dikkat çekmiş olması nedeniyle, "genetik emperyalizm" ve "biyo-serfliğe" karşı verilen savaşı halk mücadelesinin geniş kapsamıyla birleştirmeye olanak sağlayan emsalsiz bir platform sağlıyor.

Emperyalizm krizi kendi içindeki tutarsızlıkları ve temel kusurlarını artık ortaya sermeye başladığına göre, bu mücadeleyi kitlelerin feodalizm ve emperyalizme karşı verdiği kahramanca savaşın daha kapsamlı bağlamına taşımak için koşullar elverişli durumda. Yalnızca, ilerleyen kitlelerin baskı ve sömürü amaçlı bu kötücül güçler karşısında kazanacağı zafer gerekli beslenme koşullarını, gerçek gelişmeyi ve her bireyin genel esenliğini elde etmeye yarayabilir.

Çeviri: Çiğdem Aksoy Fromm

-
- 1) "World Seed Conference: Shrinking Club of Industry Giants for Wake or Pep Rally?" RAFI News Release, 3 Eylül 1999
 - 2) "The Green Giants: Update on Consolidation in the Life Industry" RAFI Communiqué, 30 Mart 1999
 - 3) "Seed Industry Consolidation: Who Owns Whom? RAFI's Seed Industry Consolidation Chart" RAFI Communiqué, 30 Temmuz 1998
 - 4) "Seed Industry Consolidation: Who Owns Whom? RAFI's Seed Industry Consolidation Chart" RAFI Communiqué, 30 Temmuz 1998
 - 5) "Expanding the Biotech Frontier – Seminis Vegetable Seeds" Global Pesticide Campaigner, Aralık 1999
 - 6) Brian Halweil, "Portrait of an Industry in Trouble" World Watch News Brief, 17 Şubat 2000
 - 7) "Seed Industry Consolidation: Who Owns Whom? RAFI's Seed Industry Consolidation Chart" RAFI Communiqué, 30 Temmuz 1998
 - 8) "Sustainability and Ag Biotech" Rachel's Environment & Health Weekly #686, 10 Şubat 2000
 - 9) "Seed Industry Consolidation: Who Owns Whom? RAFI's Seed Industry Consolidation Chart" RAFI Communiqué, 30 Temmuz 1998

- 10) "The Gene Giants: Update on Consolidation in the Life Industry" RAFI Communiqué, 30 Mart 1999
 - 11) "The Bad Seed" Rachel's Environment & Health Weekly #666, 2 Eylül 1999
 - 12) "Trait Sanctions? Seedless in Seattle - Terminator Tech Trumps trade Talks" RAFI News Release, 26 Kasım 1999
 - 13) "Resurrecting the Ugly American" Rachel's Environment & Health Weekly #655, 17 Haziran 1999
 - 14) David B. Sandalow "The Biosafety Protocol: What It Does and Does Not Do"
 - 15) Christina Cheddar "Tales of the Tape: Seed Co. May Yet Reap What They Sow" Wall Street Journal, 7 Ocak 2000; "Trouble In The Garden" Rachel's Environment & Health Weekly #685, 3 Şubat 2000 alıntı olarak kullanılmıştır..
 - 16) "The Economist Survey of Agriculture and Technology" The Economist, 25 Mart 2000
 - 17) Brian Halweil, "Portrait of an Industry in Trouble" World Watch News Brief, 17 Şubat 2000
 - 18) Willard W. Cochrane "A Food and Agricultural Policy for the 21st Century" 16 Kasım 1999
 - 19) "Remarks As Prepared For Delivery Of Secretary Of Agriculture Dan Glickman At the World Agricultural Congress St. Louis, Missouri" USDA Press Release No. 0229.99, 24 Mayıs 1999
 - 20) "Remarks As Prepared For Delivery Of Secretary Of Agriculture Dan Glickman At the World Agricultural Congress St. Louis, Missouri" USDA Press Release No. 0229.99, 24 Mayıs 1999
 - 21) Phil Bereano and Florian Kraus "The Politics of Genetically Engineered Foods: The United States versus Europe" University of Washington, Seattle, Washington, ABD, Kasım 1999
 - 22) Örnek için bakınız: Gurdial Singh Nijar "EU – The South's Unreliable Ally At Cartagena" Third World Resurgence No. 104/105, Nisan/Mayıs 1999 ve "European Union Fails To Sufficiently Support Developing Countries In World GMO safety Talks" Friends of the Earth UN Biosafety Protocol Update, 25 ocak 2000
 - 23) Paul Brown and John Vidal, "GM Investors Told to Sell Their Shares" The Guardian 25 Ağustos 1999; "The Bad Seed" Rachel's Environment & Health Weekly #666, 2 Eylül 1999 sayısında alıntı olarak kullanılmıştır
 - 24) "Terminator Technology – A Threat to Farmers, Biodiversity and Food Security" Third World Resurgence No. 97, Eylül 1998
 - 25) "Terminator 2 Years Later: Suicide Seeds on the Fast Track" RAFI Communiqué Issue #64, Şubat/Mart 2000
 - 26) "The State of Food Insecurity in the World 1999" FAO, 1999
 - 27) Peter Rosset, Joseph Collins ve Frances Moore Lappé "Lessons From the Green Revolution. Do We Need New Technology to End Hunger?" Tikkun Magazine, Vol. 15 No. 2, Mart/Nisan 2000
 - 28) Rebecka Milestad "Monsanto in a Cuban Perspective" Monsanto Monitor, Mart 1999
- "GENETİK EMPERYALİZM" VE "BİYO-SERFLİK"
Rafael V. Mariano

Ekoloji Kolektifi tarafından yayına hazırlanan
Ekolojik Politika Kitaplığı 1
Kırda Yoksulluk ve Direniş'te Yayınlanmıştır.